

SPOLEČNÉ ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH

Výsledky za 2. čtvrtletí 2021

OBSAH

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	2
O ŠETŘENÍ.....	2
VÝSLEDKY PODROBNĚ	3
1. KONDICE FIREM: POPTÁVKA, ZAKÁZKY A INVESTICE.....	3
2. STABILITA EKONOMIKY A CENA VSTUPŮ PRO FIRMY.....	5
3. VNĚJŠÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FIRMY	7
PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ.....	9

Autoři: Vladimír Štípek, Bohuslav Čížek, Anna Novotná

Zpracováno Svazem průmyslu a dopravy ČR na základě společného šetření mezi nefinančními podniky **Svazu průmyslu a dopravy ČR a České národní banky**

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

Příznivé
hodnocení
poptávky

Šetření ukázalo, že trend zlepšování některých indikátorů a ožívování ekonomiky ČR pokračuje. Ve 2. čtvrtletí 2021 došlo po delší době opět k opatrné převaze pozitivního vnímání **domácí poptávky**. Hodnocení **zahraniční poptávky** se nadále zlepšuje a rostoucí trend je zachován, i zde převažuje pozitivní hodnocení zahraniční poptávky.

Očekávání
zakázek se
zlepšuje
Pozitivní výhled
investic

Očekávání zakázek vykázalo značné zlepšení, a to jak čtvrtletní, tak půlroční výhled. V půlročním horizontu dosáhlo vážené saldo odpovědí dokonce hodnoty přes 40 %.

Očekávání investic v ročním horizontu vykázalo po určité stabilizační tendenci na přelomu roku 2020/2021 výrazné zlepšení a investice by měly v druhé polovině letošního roku a v příštím roce opět meziročně růst.

Rizikový vývoj cen

V oblasti **cenového vývoje** dochází k nárůstu stále nad inflační cíl, naše šetření poprvé například indikuje v delším 3letém horizontu nárůst i nad toleranční pásmo inflačního cíle v případě spotřebitelských cen (konkrétně 3,2 %). Respondenti v ročním horizontu očekávají **nárůst cen hlavních výrobních vstupů o 3,62 % a výstupů o 2,7 %**. Tento vývoj vnímáme jako riziko pro ziskovost a další cenový vývoj řady firem.

Trh práce a cena
práce

Trh práce během koronavirové krize a na začátku roku 2021 vykazoval známky určitého „chladnutí“, ale stále se potýkáme s nedostatkem zaměstnanců. Další vývoj spojený i s očekávaným postupným růstem ekonomiky ukazuje **pokračující růst mezd** (dle šetření růst v průměru o 3,15 % v letošním roce bez započítání přesčasové práce, benefitů atd.).

Ceny vstupů
rostou

Bariérou rozvoje podnikání je obecný nárůst cen na trzích v případě mnoha vstupů, od kovů, přes stále se zvyšující cenu práce, až po ceny energií a emisních povolenek. U řady surovin, materiálů a mezivstupů vzrostly ceny i dvouciferně.

Další náklady pro
firmy

Firmy jsou stále negativně ovlivňovány tím, že **ČR zatím nemá společnou měnu euro**, mají náklady se **zajištěním proti kurzovým rizikům** (které by odpadly vzhledem k významu exportu do eurozóny) a dlouhodobě z **15 až 20 % využívají euro** i pro transakce s **tuzemskými odběrateli a dodavateli**.

O ŠETŘENÍ

Pravidelné čtvrtletní šetření SP ČR a ČNB: 10letá historie čtvrtletních statistických a analytických výstupů

Unikátní společný projekt: Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského Svazu v ČR

Informace od firem: Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách atd. **Respondenti: 141** respondentů v šetření za 2. čtvrtletí 2021

Databázi časových
řad naleznete [ZDE](#)

Databáze časových řad je dostupná na stránkách ČNB:

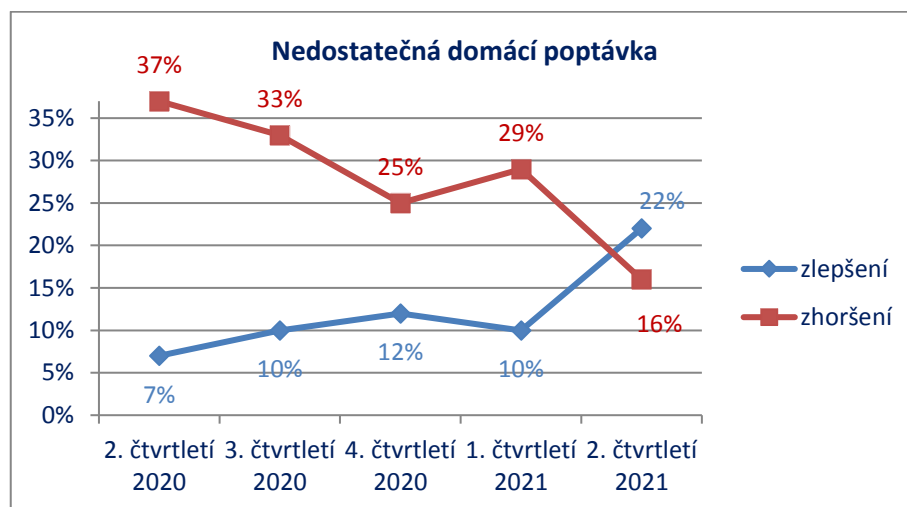
http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

VÝSLEDKY PODROBNĚ

1. KONDICE FIREM: POPTÁVKA, ZAKÁZKY A INVESTICE

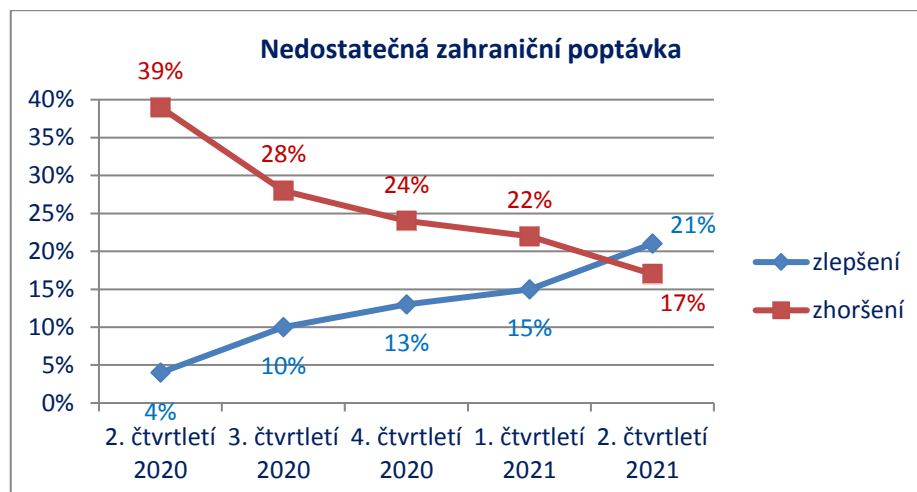
Hodnocení
domácí
poptávky

Šetření SP ČR a ČNB ukázalo, že **trend zlepšování některých indikátorů a oživování ekonomiky během roku 2021 pokračuje** a dílčí letošní jarní poklesy byly jen výkyvem způsobeným patrně obavami z lockdownu a tehdy ještě nedostatečným tempem očkovacího procesu. Z dlouhodobějšího pohledu se vnímání situace **domácí poptávky** začalo horšit během roku 2019, kdy sice ekonomika dosahovala rekordních výsledků, ale obecně již domácí poptávka zpomalovala a převládalo přesvědčení, že nastane postupný mírný pokles růstu ekonomiky. Koronavirová krize ale trend poklesu zásadně posílila a negativní vnímání poptávky začalo značně převyšovat pozitivní názory na poptávku. **Ve 2. čtvrtletí 2021 došlo po delší době opět k opatrné převaze pozitivního vnímání domácí poptávky.**

Hodnocení
zahraniční
poptávky

Hodnocení **zahraniční poptávky** se nadále zlepšuje a rostoucí trend je zachován. Podnikatelé tak hodnotí situaci ve vztahu k poptávce ze zahraničí pozitivně. Výrazný rozdíl mezi pozitivním a negativním hodnocením byl eliminován a nyní i zde **převažuje pozitivní hodnocení zahraniční poptávky.**

Očekávání
zakázek

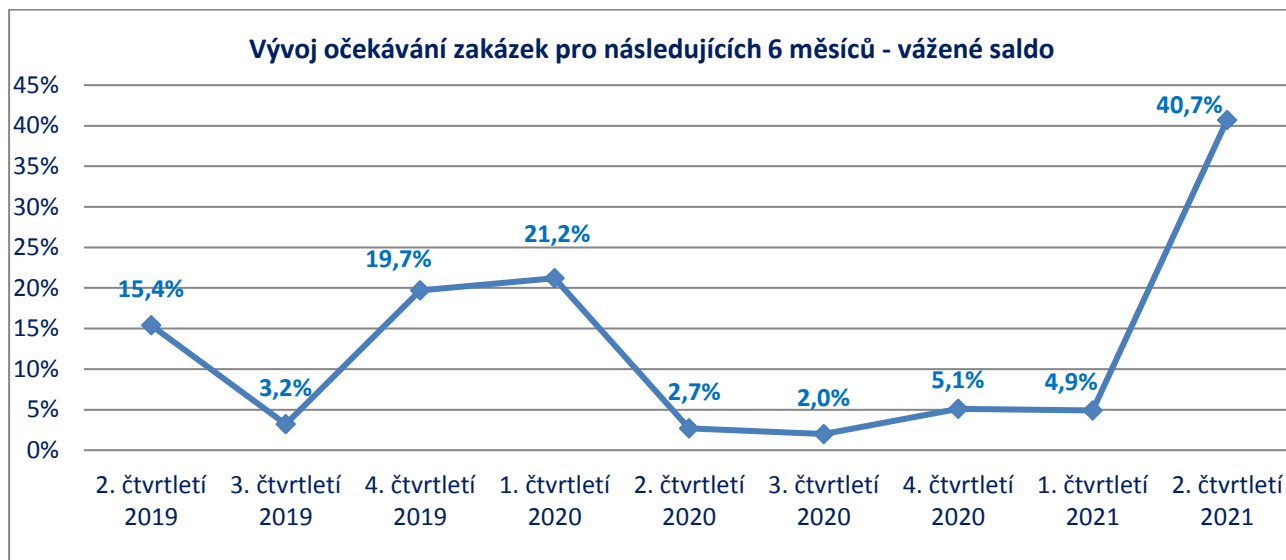
Očekávání zakázek vykázalo značné zlepšení. V horizontu *následujícího čtvrtletí* (jde o výhled pro třetí kvartál 2021) vyhlídky na pozitivní vývoj rostou. Tento vývoj konvenuje s očekáváním ekonomického růstu i s vývojem například v oblasti průmyslové produkce. Na konci jara a začátku léta 2021 dosáhl průmysl dokonce rekordních výsledků, které byly dány nízkou základnou roku 2020, ale dle našeho názoru jsou výsledné hodnoty srovnatelné s úrovněmi roku 2019 (naše komentáře k průmyslu [zde](#)).

Vývoj zakázek – očekávání pro následující čtvrtletí	1Q 2020	2Q 2020	3Q 2020	4Q 2020	1Q 2021	2Q 2021
zvýšení	40,5	35,0	30,8	25,0	28,0	33,9
snížení	23,9	30,2	40,3	40,0	39,6	29,9
beze změny	35,6	34,8	25,7	35,0	32,3	36,2

V *půlročním* horizontu je vývoj rovněž lepší a vývoj dokládá, že podnikatelé se do roku 2022 dívají s optimismem.

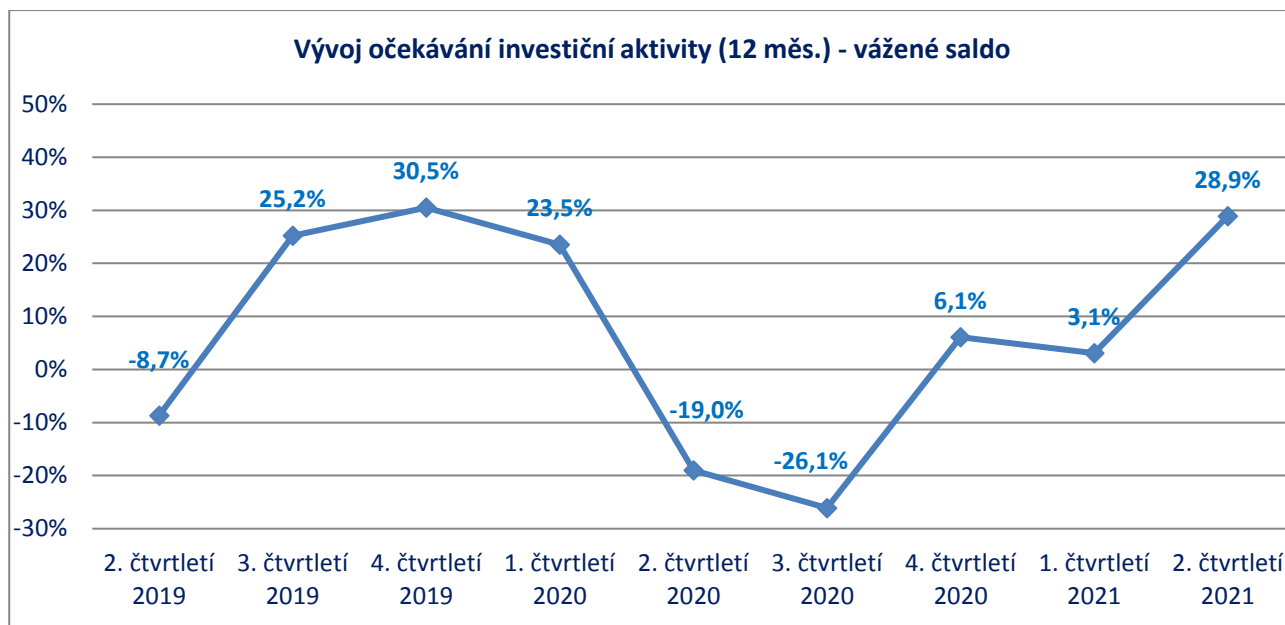
Vývoj zakázek – očekávání pro následující půlrok	1Q 2020	2Q 2020	3Q 2020	4Q 2020	1Q 2021	2Q 2021
zvýšení	40,1	34,2	32,5	30,7	33,7	56,6
snížení	18,9	31,4	30,5	25,6	28,9	16,0
beze změny	41,0	34,4	37,1	43,7	37,4	27,5

Následující graf pro **vážené saldo očekávání zakázek** pro půlroční období ilustruje **značný nárůst pozitivních vyhlídek mezi podnikateli** (vážené saldo překonalo 40% hranici), což odpovídá i trendům v konjunkturálních průzkumech ČSÚ, kde se například pro červen uvádí, že v meziročním srovnání je důvěra podnikatelů v průmyslu výrazně vyšší (konjunkturální průzkum [zde](#)).

Investice
v ročním
horizontu

Očekávání investic v ročním horizontu vykázalo po určité stabilizační tendenci na přelomu roku 2020/2021 **výrazné zlepšení**. Investice by měly v druhé polovině roku 2021 a i v roce 2022 opět meziročně růst. Z pohledu Svazu průmyslu je zřejmé, že odložené investice z důvodu obav začaly být realizovány a rovněž stávající i očekávané ekonomické oživení motivuje k investicím.

Investice
v půlročním
horizontu

Kratší půlroční horizont rovněž vykázal značné zlepšení, kdy se tento indikátor postupně dostal ze záporného salda očekávání na kladné hodnoty (vážené saldo pro 1. čtvrtletí 2021 na úrovni 0,6 %) a až ve 2. čtvrtletí (což předpovídá situaci po zbytek roku 2021) dosáhla hodnota indikátoru výrazně kladného váženého salda 26,1 %. I tento výhled na dalších 6 měsíců ilustruje, že investice po zbytek roku 2021 čeká růst.

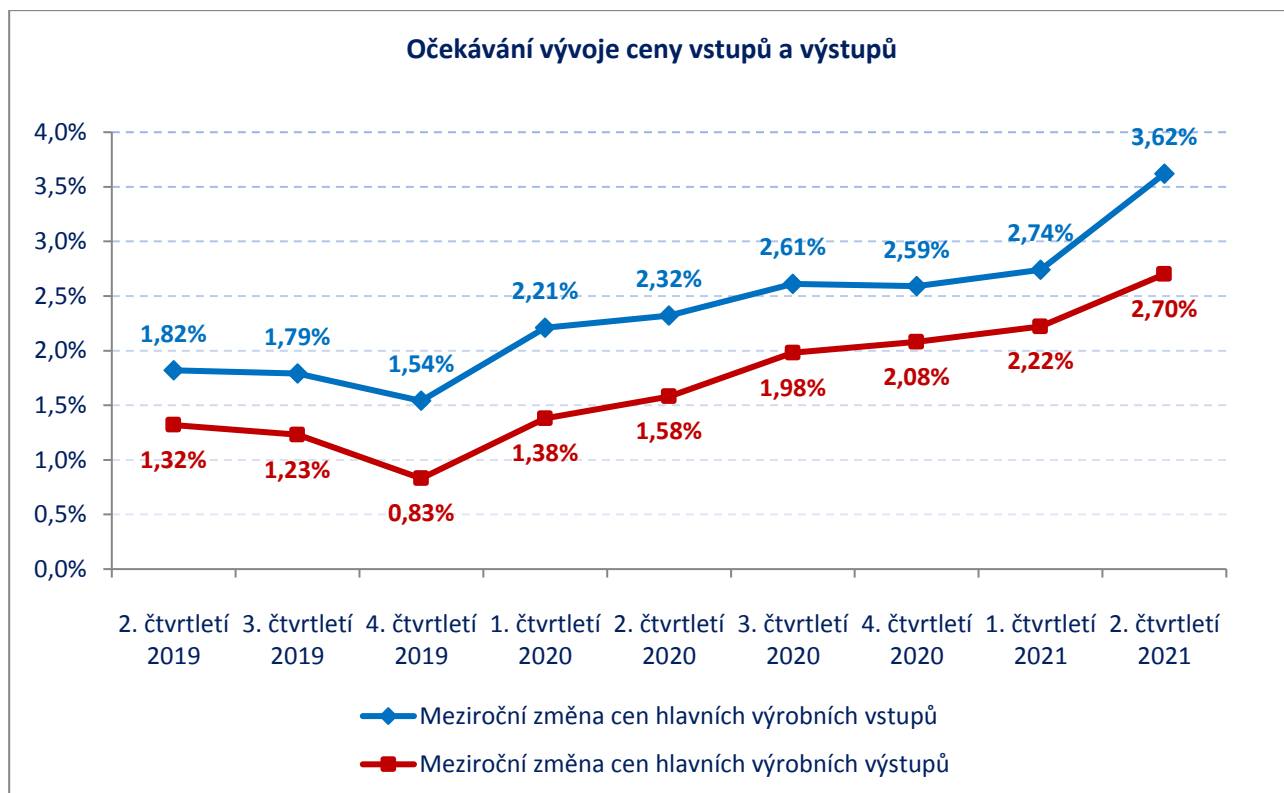
2. STABILITA EKONOMIKY A CENA VSTUPŮ PRO FIRMY

Očekávání
růstu cen

V oblasti **cenového vývoje** dochází k nárůstu stále nad inflační cíl, naše šetření poprvé indikuje v delším 3letém horizontu nárůst i nad toleranční pásmo inflačního cíle. Podnikatelé v horizontu **1 roku** čekají nárůst spotřebitelských cen o **2,81 %** a v horizontu **3 let** až o **3,2 %**. Tento vývoj vnímáme jako riziko pro ziskovost a další cenový vývoj řady firem.

Cena vstupů a
výstupů

Obavy z vyšší míry cenového růstu podporuje i šetření v oblasti **cen vstupů a výstupů hlavních výrobních faktorů**. V ročním horizontu respondenti očekávají **nárůst cen vstupů o 3,62 % a výstupů o 2,7 %**, což ilustruje následující graf.

Nadále tedy přetrvává **nižší růstová úroveň vstupů ve srovnání s výstupy**, rozevírání „nůžek“ rozdílů mezi těmito hodnotami se navíc zrychluje a podnikatelé musejí rozdíl cen v rámci své cenové politiky absorbovat.

Na trhu práce budou přetrvávat strukturální problémy

Trh práce během koronavirové krize a na začátku roku 2021 vykazoval známky určitého „chladnutí“, ale stále se bude potýkat s nedostatkem zaměstnanců. Další vývoj spojený i s očekávaným postupným růstem ekonomiky ukazuje pokračující růst mezd.

Očekávaný nárůst mezd v horizontu následujícího čtvrtletí je nyní na hodnotě **2,24 %** (v 1. čtvrtletí bylo toto očekávání na úrovni 2,42 %), ovšem **v návazném období se již očekávaný nárůst mezd opět postupně zrychluje**. V celém letošním roce by výsledný růst mezd měl být o **3,15 %**, v celém roce 2022 by měl být růst **3 %**. (Pozn.: Odhady v rámci šetření nezohledňují faktory jako je přesčasová práce, mzdové benefity, 13. plat či vliv minimální mzdy nebo růst platů veřejné sféry).

V oblasti **zaměstnanosti** se oproti začátku roku **nyní očekává opětovný mírný nárůst** (oproti předchozím čtvrtletím, kdy se čekal jen velmi mírný nárůst nebo dokonce mírný pokles zaměstnanosti). Tento vývoj souvisí i s tím, že oficiálně vykazovaná nezaměstnanost během koronakrize mírně narostla, ale během roku 2021 počet nezaměstnaných v ČR drží v rámci EU na rekordně nízkých úrovních. Nelze tak očekávat nějaké zásadnější změny na trhu práce, nadále bude přetrvávat strukturální nedostatek pracovníků v některých sektorech..

3. VNĚJŠÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FIRMY

Vývoj faktorů
s vlivem na
růst firmy

V šetření zjišťujeme podíl respondentů, kteří očekávají zhoršení či zlepšení hlavních faktorů v oblastech klíčových pro růst firmy. Jsme svědky silného **nárůstu cen na trzích v případě mnoha vstupů, od kovů, přes cenu práce, až po ceny energií a emisních povolenek**. Krůstu nákladů přispěla i realizovaná epidemiologická opatření, testování pracovníků a další komplikace běžného fungování firem i jejich zaměstnanců. U řady surovin, materiálů a mezivstupů vzrostly ceny i dvouciferně.

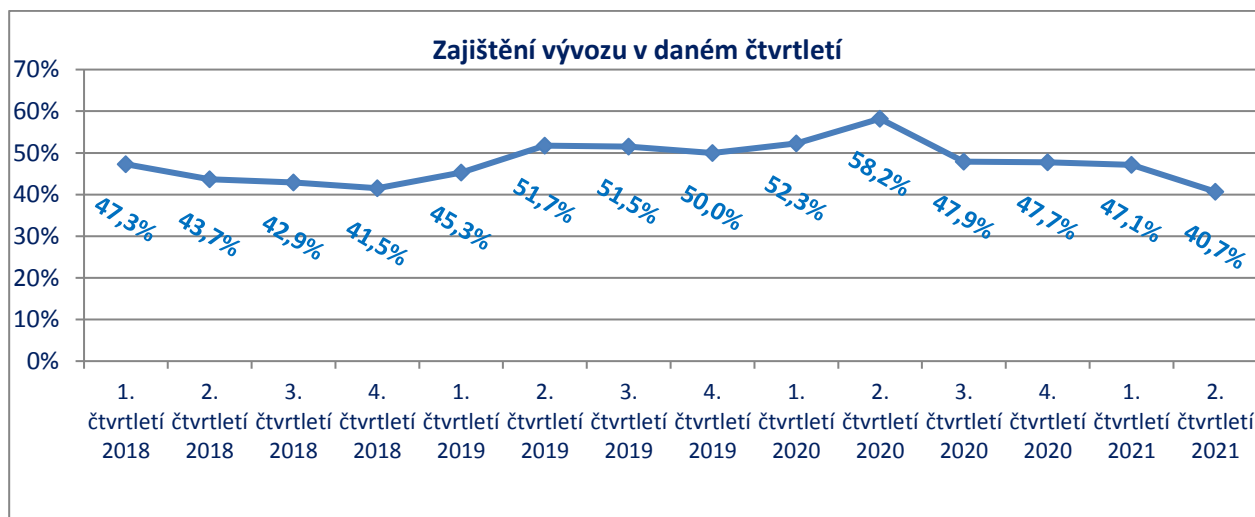
Pro každý vstup lze identifikovat řadu různých významných důvodů nárůstu jejich ceny. Obecně lze říci, že po loňském celosvětovém otřesu a ekonomickém ochlazení začalo následné ožívování světové ekonomiky (a to jak přirozeným cyklickým vývojem, tak díky podporám z veřejných zdrojů). V některých oblastech se během ekonomického poklesu snížila i produkce základních materiálů a dalších vstupů, ale následné oživení a vyšší poptávka **zvýšily rivalitu** mezi firmami o zdroje, což se také promítlo do **ceny energií, materiálů a surovin a projevilo se jako bariéra pro další růst firem**.

Již zmíněná bariéra růstu firem v podobě ceny práce a rovněž nepříznivě se vyvíjející indikátor **vysokých nákladů na práci** zůstávají jako významné faktory omezující růst firmy. Obdobně je nadále významná bariéra spočívající v **nedostatku kvalifikované pracovní síly**, neboť náklady na práci byly pro podnikatele zásadním vstupem.

Ve **finanční oblasti** (*nedostatek financí, druhotná platební neschopnost*) zůstává situace stabilizovaná a bez viditelné změny je rovněž situace v **dostupnosti úvěrů**.

Náklady
nepřijetí eura

Firmy jsou stále negativně ovlivňovány tím, že **ČR zatím nemá společnou měnu euro**. Firmy z ČR mají **náklady se zajištěním** proti kurzovým výkyvům, a dokonce dobrovolně používají euro, protože v silně „eurizovaných“ zemích našich hlavních ekonomických partnerů mají významnou část dodavatelů i odběratelů.

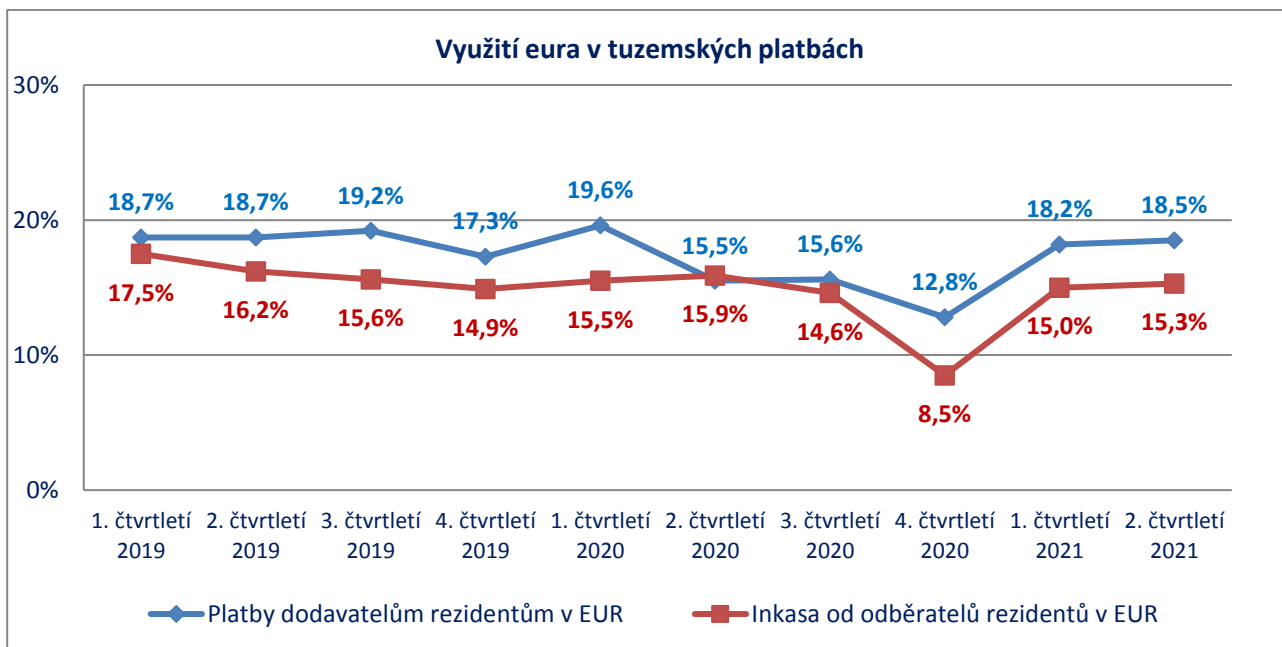
Zajištění
exportu

Z grafu výše plyne, že **podíl finančního zajištění exportu** je nadále pod úrovní 50 %. Aktuální pokles na úroveň 40 % může být jen přechodný, další trendový vývoj ukáže následující čtvrtletí, dlouhodobě se ale **zhruba polovina českého exportu musí**

zajišťovat, což při absenci eura a významné orientaci české ekonomiky na eurozónu zbytečně zvyšuje náklady.

Používání eura

Další, přirozenou, formou zajištění proti kurzovým výkyvům je **používání eura podniky v ČR i v rámci tuzemských plateb**. Podnikatelé v rámci ČR používají euro pro inkasa v 15,3 % transakcí a pro platby odběratelům v případě 18,5 % transakcí (tj. jde o partnery–rezidenty na území ČR). Aktuální vývoj dokládá stabilizaci dobrovolného používání eura dlouhodobě v intervalu 15–20 %.

Poznámka: Data pro všechny grafy a tabulky pocházejí z tohoto šetření.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

Ojedinelá spolupráce

Od roku 2011 provádí Svaz průmyslu a dopravy ČR ve spolupráci s Českou národní bankou pravidelná čtvrtletní šetření. Respondenty jsou podniky z nefinančního sektoru, jejichž struktura je vybrána tak, aby odrážela strukturu české ekonomiky.

Chcete se zapojit?

Svůj zájem sdělte prosím pracovníkům ČNB zodpovědným za statistické šetření na e-mail Setreni@cnb.cz, tel.: 224 414 398, kde Vám poskytnou podrobnější informace k obsahu šetření a ke způsobu vyplňování statistického dotazníku.

Šetření nabízí obrázek o aktuálním stavu a očekávaném vývoji podnikatelského prostředí jak z pohledu vnitřních, tak i vnějších podmínek.

Využití

Šetření Svaz průmyslu a dopravy ČR využívá jako základ pro prosazování zájmů zaměstnavatelů a podnikatelů. Přidanou hodnotu vytváří pohled samotných podniků, na jehož základě může být argumentace věcnější a silnější. Výsledky pomáhají: *Poskytnout signály o budoucím vývoji a situaci v podnikové sféře ekonomiky; Varovat před možnými problémy, poukazovat na slabá místa a rizika; Při tvorbě makroekonomické prognózy ČNB pro účely měnové politiky.*

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTŘÍKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL L, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTŘÍKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL

SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE

